

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2022-186
Den 3. maj 2022

Rådsmøde (almindelige anliggender) den 23. maj 2022

SAMLENOTAT

1. Forberedelse af ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 30. – 31. maj 2022 (udkast til erklæring).....	2
2. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 23.-24. juni 2022.....	4
3. Artikel 7-procedure (Ungarn)	6
4. Konferencen om Europas fremtid	9

1. Forberedelse af ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 30. – 31. maj 2022 (udkast til erklæring)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 23. maj 2022 forventes udkastet til erklæring for det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 30. – 31. maj præsenteret og drøftet. Udkastet til erklæring foreligger endnu ikke, og dagsordenen for mødet er fortsat under overvejelse. Indtil videre er der lagt op til, at der på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 30. – 31. maj vil være en drøftelse af Ukraine, forsvar og energi i opfølgning på Versailles-topmødet den 10. – 11. marts samt det seneste møde i Det Europæiske Råd den 24. – 25. marts 2022.

2. Baggrund

Der afholdes ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 30. – 31. maj 2022. I henhold til forretningsordenen for Det Europæiske Råd (artikel 3) forbereder Rådet (almindelige anliggender) møderne i Det Europæiske Råd.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 23. maj 2022 forventes udkastet til erklæring for det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 30. – 31. maj præsenteret og drøftet. Udkastet til erklæring foreligger endnu ikke, og dagsordenen for mødet er fortsat under overvejelse. Indtil videre er der lagt op til, at der på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 30. – 31. maj vil være en drøftelse af Ukraine, forsvar og energi i opfølgning på Versailles-topmødet den 10. – 11. marts og det seneste møde i Det Europæiske Råd den 24. – 25. marts 2022.

Drøftelsen af Ukraine vil afhænge af situationen, men vil blandt andet kunne fokusere på krigsforbrydelser, sanktioner samt støtte til Ukraine.

Drøftelsen af forsvar forventes at tage udgangspunkt i en analyse, som Kommissionen og Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA) ventes at præsentere forud for topmødet. Analysen forventes at fokusere på mangler, kapabiliteter og mulige investeringer i de europæiske forsvar.

Energidrøftelsen ventes på nuværende tidspunkt blandt andet at fokusere på RePowerEU-forslaget. Derudover vil drøftelsen kunne komme ind på energipriser, fælles gasindkøb, forsyningsikkerhed og spørgsmålet om optimering af energimarkedet.

Det må forventes, at dagsordenen bliver justeret frem mod mødet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Udkastet til erklæring for det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 30. - 31. maj 2022 ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det er dog muligt, at Det Europæiske Råd vil blive fulgt op af konkrete retsakter, målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser. Konsekvenserne af disse vil først kunne vurderes, når der foreligger konkrete forslag.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Idet der endnu ikke foreligger et udkast til erklæring, kendes andre landes holdninger ikke på nuværende tidspunkt.

10. Regeringens generelle holdning

Der er tale om en vigtig drøftelse af udkastet til erklæring for Det Europæiske Råd, som finder sted få dage før mødets afholdelse. Fra dansk side vil man arbejde for at fremme danske synspunkter i forhold til den kendte dagsorden.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 23.-24. juni 2022

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 23. maj 2022 forventes udkastet til kommenteret dagsorden for mødet i Det Europæiske Råd den 23. – 24. juni præsenteret og drøftet. Udkastet til kommenteret dagsorden foreligger endnu ikke, og dagsordenen for mødet er fortsat under overvejelse. På nuværende tidspunkt er forventningen, at der på mødet i Det Europæiske Råd den 23. – 24. juni vil være en drøftelse af økonomiske emner samt konferencen om Europas Fremtid. Der er samtidig muligt, at udvidelse, Ukraine og energi vil blive tilføjet dagsordenen.

2. Baggrund

Der afholdes møde i Det Europæiske Råd den 23. – 24. juni 2022. I henhold til forretningsordenen for Det Europæiske Råd (artikel 3) forbereder Rådet (almindelige anliggender) møderne i Det Europæiske Råd.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 23. maj 2022 forventes udkastet til kommenteret dagsorden for mødet i Det Europæiske Råd den 23. – 24. juni præsenteret og drøftet. Udkastet til kommenteret dagsorden foreligger endnu ikke, og dagsordenen for mødet er fortsat under overvejelse. På nuværende tidspunkt er det forventningen, at der på mødet i Det Europæiske Råd den 23. – 24. juni vil være en drøftelse af økonomiske emner samt konferencen om Europas Fremtid. Der er samtidig muligt, at udvidelse, Ukraine og energi vil blive tilføjet dagsordenen.

Det må forventes, at dagsordenen vil blive justeret frem mod mødet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Udkastet til den kommenterede dagsorden for Det Europæiske Råd den 23. – 24. juni 2022 ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det er dog muligt, at Det Europæiske Råd vil blive fulgt op af konkrete retsakter, målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser. Konsekvenserne af disse vil først kunne vurderes, når der foreligger konkrete forslag.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Idet der endnu ikke foreligger et udkast til kommenteret dagsorden, kendes andre landes holdninger ikke på nuværende tidspunkt.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ventes at tage formandskabets præsentation af udkastet til kommenteret dagsorden til efterretning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Artikel 7-procedure (Ungarn)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Europa-Parlamentet vedtog ved afstemning den 12. september 2018 at aktivere proceduren i EU-traktatens artikel 7, stk. 1, over for Ungarn. Sagen, som handler om Ungarns efterlevelse af EU's grundlæggende værdier, behandles derfor aktuelt af Rådet (almindelige anliggender). På rådsmødet den 23. maj 2022 forventes en fjerde hørings-session af Ungarn.

2. Baggrund

Europa-Parlamentet vedtog den 12. september 2018 at aktivere artikel 7, stk. 1, i Traktaten om den Europæiske Union (TEU) over for Ungarn ved at sende et begrundet forslag til Rådet. For beslutningen stemte 448, mens 197 stemte imod. Ungarn blev dermed det andet medlemsland imod hvilket, der er åbnet en procedure efter TEU artikel 7, stk. 1.

Sagen handler om Ungarns efterlevelse af EU's grundlæggende værdier. Europa-Parlamentet har som baggrund for afstemningen udarbejdet en rapport ("Sargentini-rapporten"; 2017/2131 (INL)), som kritiserer forholdene i Ungarn på en række områder:

- Den måde hvorpå forfatningen og valgsystemet fungerer
- Retsvæsenets uafhængighed
- Korruption og interessekonflikter
- Privatlivets fred og databeskyttelse
- Ytringsfrihed
- Akademisk frihed
- Religionsfrihed
- Foreningsfrihed
- Retten til ligebehandling
- Rettigheder for personer, der tilhører mindretal, herunder romaer og jøder
- Migranternes, asylansøgere og flygtninges grundlæggende rettigheder
- Økonomiske og sociale rettigheder

Første del af proceduren efter artikel 7, stk. 1, er en høringsproces af Ungarn i Rådet (almindelige anliggender). Tre hørings-sessioner er blevet gennemført i hhv. september og december 2019 samt i juni 2021. Rådet (almindelige anliggender) begyndte på rådsmødet den 16. september 2019 en høring af Ungarn i henhold til proceduren i TEU art. 7, stk. 1. Ved rådsmødet (almindelige anliggender) den 10. december 2019 blev anden session af denne høring afholdt. Rådet er desuden blevet orienteret af Kommissionen om status på sagen en række gange, senest ved rådsmødet (almindelige anliggender) den 14. december 2021.

Den siddende ungarske regering gik styrket fra parlamentsvalget den 3. april 2022, og Fidesz har på den baggrund genvundet den såkaldte supermajoritet på to-tredjedels flertal. Senest har den ungarske regering varslet, at man ønsker en ændring af forfatningen, så en undtagelsestilstand kan indføres, hvis f.eks. en "humanitær katastrofe" er til stede, eller hvis "der er krig i et naboland". Hvis ændringen gennemføres, indebærer det sandsynligvis en udvidelse af regeringens eksisterende vidtgående kompetence til at udstede dekretter, uden involvering af parlamentet, som fra den ungarske regerings side til stadighed har været begrundet i Covid-19-pandemien.

Indtil videre er der tale om en planlagt ændring af forfatningen fra den ungarske regering, hvorfor de nærmere detaljer og tidspunkt for evt. vedtagelse i parlamentet endnu er uvist.

Artikel 7 i Traktaten om Den Europæiske Union

Proceduren i TEU artikel 7, stk. 1, indebærer, at Rådet på begrundet forslag af enten en tredjedel af medlemsstaterne, Europa-Parlamentet eller Europa-Kommissionen med et flertal på fire-femtede af sine medlemmer (minus det pågældende land, dvs. aktuelt 21 medlemslande), og efter godkendelse af Europa-Parlamentet, kan fastslå, at der er en klar fare for, at et medlemsland groft overtræder de værdier, der er nævnt i TEU art. 2. Inden da hører Rådet det berørte medlemsland, og Rådet kan efter samme fremgangsmåde rette henstillinger til medlemslandet.

Det Europæiske Råd kan ligeledes ved enstemmighed og på forslag af en tredjedel af medlemslandene eller Kommissionen og efter godkendelse fra Europa-Parlamentet – og efter at have opfordret dette medlemsland til at fremsætte sine bemærkninger – fastslå, at et medlemsland groft og vedvarende overtræder værdierne nævnt i TEU art. 2. Hvis en grov og vedvarende overtrædelse måtte blive fastslået af Det Europæiske Råd, kan Rådet med kvalificeret flertal beslutte at suspendere visse af medlemslandets rettigheder, herunder stemmerettigheder.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 23. april 2022 forventes en høring af Ungarn om de ovenstående områder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Proceduren efter artikel 7, stk. 1, er igangsat af Europa-Parlamentet, der den 12. september 2018 vedtog det begrundede forslag til Rådet. Der er redegjort nærmere for Europa-Parlamentets vurdering under ”baggrund” ovenfor.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemslande har løbende udtrykt bekymring over situationen i Ungarn og støtte til artikel 7-proceduren. Enkelte lande har været mere tilbageholdende eller har – for ganske få vedkommende – støttet Ungarn i sagen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er på en række områder meget bekymret over udviklingen i Ungarn og bakker på den baggrund op om artikel 7-proceduren. Regeringen har også løbende udtrykt bekymring i forbindelse med bilaterale møder med repræsentanter for den ungarske regering.

Regeringen finder det afgørende, at alle medlemslande lever op til EU's grundlæggende værdier, herunder retsstatsprincippet og demokrati. EU's grundlæggende værdier er afgørende for legitimiteten og effektiviteten af samarbejdet mellem EU's medlemsstater, herunder eksempelvis også hvad angår det indre marked.

Regeringen lægger samtidigt vægt på, at forholdene i Ungarn vurderes ud fra et solidt og vellyst grundlag.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 10. december 2021 til orientering.

4. Konferencen om Europas fremtid

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret notat.

1. Resumé

Konferencen om Europas fremtid afsluttes formelt den 9. maj, hvor Konferencens bestyrelse vil overlevere den endelige rapport til formændene for hhv. Europa-Parlamentet, Kommissionen og Rådet. Som det følger af Konferencens regelsæt, har institutionerne forpligtet sig til derefter hurtigt at undersøge, hvordan de effektivt vil følge op på rapporten inden for deres respektive kompetenceområder og i overensstemmelse med traktaterne. I det lys forventes det, at formandskabet på rådsmødet vil komme ind på den konkrete tilrettelæggelse af Rådets opfølgning på rapporten.

2. Baggrund

Konferencen om Europas fremtid udspringer bl.a. af et løfte, som kommissionsformand Ursula von der Leyen afgav i forbindelse med udpegningen af den nye EU-Kommission i 2019. Det var oprindeligt planen, at Konferencen skulle være lanceret i foråret 2020, men starten måtte udskydes pga. COVID-19. Rådet, Europa-Parlamentet og EU-Kommissionen offentliggjorde deres ønsker og forventninger til Konferencen sidste år, og efter lang tids forhandlinger blev de tre institutioner enige om rammerne for Konferencen. Formændene for Rådet, Europa-Parlamentet og EU-Kommissionen underskrev d. 10. marts 2021 en fælles erklæring, som bl.a. fastsatte tidsrammen og den overordnede struktur for Konferencen.

Forud for Konferencens officielle åbningsceremoni d. 9. maj 2021 i Strasbourg blev Konferencens centrale, digitale platform for borgerdialogerne lanceret d. 19. april. Efterfølgende blev der afholdt en borgerbegivenhed i Lissabon d. 17. juni med deltagelse af medlemslandenes borgerrepræsentanter. Derudover er der blevet afholdt plenarforsamlinger hhv. d. 19. juni, 23. oktober 2021, d. 21.-22. januar 2022 og d. 11.-12. marts i Strasbourg, hvor anbefalingerne fra borgerne har været drøftet. Plenarforsamlingerne d. 25.-26. marts og d. 8.-9. april, herunder på møder i de ni arbejdsgrupper, har haft til opgave at omforme borgeranbefalingerne til forslag under en række hovedoverskrifter og med underliggende foranstaltninger. Arbejdet blev afsluttet på plenarforsamlingen d. 29.-30. april, hvor der forelå i alt 325 forslag inden for Konferencens ni temaer. Forslagene blev videregivet til Konferencens bestyrelse, der udarbejder den endelige rapport. Rådet har ikke taget individuel stilling til de enkelte forslag som led i Konferencen, men afventer opfølgningen på den endelige rapport i tiden efter Konferencens afslutning.

Konferencen har været understøttet af den samtidige gennemførelse af nationale debatter om Europas fremtid. I Danmark har Europa-Nævnet bevilget 3,8 millioner kroner til afholdelse af yderligere 188 arrangementer over hele landet med tilknytning til Konferencen.

Danmark har været blandt initiativtagerne til et fælles indspil til Konferencen i form af et non-papir sammen med 11 andre medlemslande, som deler de danske ambitioner om, at Konferencen skal fokusere på at fremme et effektivt EU, der leverer konkrete, politiske resultater til gavn for borgerne. Non-papiret fastslår desuden, at Konferencen bl.a. også bør have til formål at øge EU's demokratiske legitimitet, herunder gennem øget åbenhed om EU's lovgivningsarbejde samt ved at overveje muligheder for at styrke de nationale parlamenters rolle i EU's daglige arbejde.

Derudover er Danmark – sammen med Nederlandene og Tyskland – hovedinitiativtager i en åbenhedsalliance, der blev lanceret den 23. september 2021 ved en såkaldt åbenhedspledge, som

samtlige medlemslande har tilsluttet sig, foruden EU-Kommissionen, en række medlemmer af Europa-Parlamentet og Den Europæiske Ombudsmand. Den 9. marts 2022 var udenrigsministeren – sammen med tyske og nederlandske ministerkolleger – vært for et online åbenhedsarrangement med deltagelse af EU's ombudsmand, Kommissionen og en række borgere.

3. Formål og indhold

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke detaljerede oplysninger om den kommende drøftelse på rådsmødet. Det er dog den foreløbige forventning, at formandskabet vil orientere om den konkrete tilrettelæggelse af Rådets opfølgning på den endelige rapport fra Konferencens bestyrelse, og at der efterfølgende vil være en udveksling af synspunkter herom.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog resolutioner i både januar og juli 2020 om dets ønsker og forventninger til Konferencen. Parlamentet lagde her op til, at Konferencen beskæftiger sig med en bred vifte af emner, heriblandt også en række institutionelle spørgsmål om blandt andet gennemførelse af transnationale lister ved valg til Europa-Parlamentet og udvælgelsen af spidskandidater til posten som kommissionsformand. Europa-Parlamentet tilsluttede sig den 4. marts 2021 fælleserklæringen om rammerne for Konferencen, som formændene for Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen underskrev den 10. marts 2021.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Konferencen om Europas fremtid ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det kan dog ikke udelukkes, at den afsluttende rapport på Konferencen vil indeholde målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne medføre omtalte konsekvenser, såfremt de følges op med konkrete forslag til beslutninger. Konsekvenserne af disse kan først vurderes, når de konkrete forslag foreligger.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det vides endnu ikke, hvad der bliver fokus for drøftelserne på rådsmødet den 23. maj 2022. Det er dog forventningen, at der fortsat er enighed om, at Rådet jf. Konferencens regelsæt vil følge op på rapporten fra Konferencens bestyrelse inden for Rådets kompetencer og i overensstemmelse med traktaterne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringens holdning er, at der har været tale om en idékonference, hvor borgerne skulle være i centrum. Konferencen er ikke et beslutningsorgan, men regeringen lægger vægt, at borgernes idéer bliver taget alvorligt, og at der sker en seriøs opfølgning.

Opfølgningen på Konferencen bør så vidt muligt fokusere på politisk indhold og pege på konkrete, politiske resultater via EU-samarbejdet inden for rammerne af de strategiske prioriteter, som Det Europæiske Råd tidligere har vedtaget, og den eksisterende Traktat. Samtidig bør fokus på institutionelle reformer i opfølgningen på Konferencen begrænses, og traktatændringer bør for så vidt muligt undgås.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. april 2022.